

PREPARATORY DOCUMENTS

Hungary, Slovakia - Bratislava 2022

Speaker :

2 articles from the Slovak periodic press reflecting the Topoľčany pogrom on September 24, 1945

- Vláda rozhodne odsúdila topoľčianske násilnosti. In: *Pravda*, 5. 10. 1945, p. 1.
- Fašisti a arizátori podnecovateľmi nepokojov. In: *Pravda*, 7. 10. 1945, p. 1.

Vláda rozhodne odsúdila topoľčianske násilnosti

Podnecovanie rasového nepriateľstva je fašistickým útokom proti Republike — Závažné vyhlásenie vlády

ZAS Praha, 3. októbra (ČTK). — Ústredná vláda Československej republiky sa zaoberala na svojej schôdzke dňa 2. októbra s pôľutovaniashodnými udalosťami vo Veľkých Topoľčanoch, kde došlo k násilnostiam oproti občanom židovského pôvodu. Vláda vypočula zprávu zástupcu predsedu vlády Viliama Širokého a uaniesla sa jednomyseľne vysloviť najrozhodnejšie odsúdenie týchto násilností, ktoré môžu ťažko poškvrniť česť našej republiky. Vláda Československej republiky sa usniesla žiadať od Slovenskej národnej rady a štátnych orgánov na Slovensku prísne vyšetrovanie udalostí vo Veľkých Topoľčanoch, zistenie zodpovednosti za tieto násilnosti a odškodnenie všetkých postihnutých občanov. Vláda je rozhodnutá zamedziť všetkými prostriedkami, aby v oslobodenej Republike fašistické a ľudské živly mohli podnecovať rasové nepriateľstvo, ktoré bolo metódou hitlerovského barbarstva a ktoré sa nesmie vyskytovať v našej demokratickej republi-

ke, lebo naša republika sa už v minulosti vyznačovala práve v otázke pomeru k spoluobčanom židovského pôvodu vysokou kultúrnou vyspelosťou. V rozmerovaní antisemitizmu vidí vláda fašistické úklady proti nášmu novému štátu a jeho demokratickému zriadeniu. Bude preto so všetkou rozhodnosťou brániť Republiku proti týmto novým rozvrzatým snahám.

Vládne vyhlásenie o topoľčianskych protizidovských výtržnostiach a násilnostiach, vyvolaných ľudskými živlami, hovorí jasnou rečou. My sme k týmto udalostiam, ohrožujúcim dobré meno Republiky, ale predovšetkým Slovenska, už zaujali stanovisko a vládnemu vyhláseniu venujeme aj dnešný úvodník. SNR, ale aj celá slovenská verejnosť iste urobí všetko, aby sa rozširovanie fašistického moru v našom národe — teraz, po úplnom vojenskom rozdrvení fašizmu — rázne za-
medzilo,

Fašisti a arizátori podnecovateľmi nepokojov

Predsa SNR Dr. Jozef Lettrich o topoľčianskych udalostiach

Bratislava, 6. októbra. — -VA- Naš redaktor vyhľadal predsedu Slovenskej národnej rady Dr. Jozefa Lettricha a požiadal ho o odpoveď na niekoľko otázok, týkajúcich sa výčinov topoľčianskych fašistov, o ktorých je naša verejnosť už informovaná. Pán predseda sa k prípadu, ohrozujúcemu česť nášho národa, vyjadril takto:

Slovenská verejnosť, ale aj verejnosť celej republiky je vzrušená a rozhorčená prípadom vo Veľkých Topoľčanoch. Ráďte nám, pán predseda, povedať svoj náhľad na vec.

Už vo svojom rozhlasovom prejave, povedanom pred týždňom, som zaujal jasné stanovisko nielen k otázke židov na Slovensku, ale i k určitým náladám a zjavom, ktoré sú zahrotené proti našim spoluobčanom židovského pôvodu. Topoľčiansky prípad je vyvrcholením týchto úslií. Odsudzujem ho ako vec, ktorá nielen že hatí prepotrebnú konsolidáciu našich vnútorných pomerov podľa zásad skutočne demokratickej rovnoprávnosti občanov, ale poškodzuje dobré meno a povesť republiky Československej v zahraničí.

Vláda na svojom zasadnutí dňa 2. októbra t. r. usniesla sa požiadať Slovenskú národnú radu a naše štátne orgány, aby tento pôľutovaniashodný prípad vyšetrili.

Pokiaľ som informovaný, Poverenictvo pre veci vnútorné okamžite urobilo prísne opatrenia, aby bezpečnostné orgány topoľčianske demonštrácie zamedzili, výsledkom ktorého bolo, že demonštrácie prestaly. Tak viem, že Národná bezpečnosť previedla a ešte pre-

vádzka veľmi prísne vyšetrovanie, že celý rad iniciátorov demonštrácií zadržala a odovzdala ich súdu na ďalšie pokračovanie. Z výsledkov z doterajšieho vyšetrovania ide na javo, že páchatelmi sú jednak zarytí fašisti, regrutujúci sa z kruhov ľudských radikálov a arizátorov, jednak nezodpovedné živly. Z toho plynie, že nátky protizidovských nálad vedú k fašistom alebo k zvyškom fašistov na Slovensku.

Co sa v tejto veci urobilo? Aké budú ďalšie preventívne opatrenia, ktoré v smysle vládného vyhlásenia majú byť vykonané?

Pretože páchatela takýchto incidentov máme zisteného v zvyškoch porazeného režimu a keďže máme na ich odstránenie tak predpisy v nariadení o stíhaní nepriateľov, zradcov, kolaborantov a fašistických pomáhačov, ako aj osobitné orgány v ľudových súdoch, ktoré vykonávajú svoju činnosť, postačí, keď títo rušitelia budú hneď po ich individuálnom zistení postavení pred ľudové súdy a exemplárne potrestaní.

Co ako neradí sme sa odhodlávali zriaďovať pracovné tábory, myslím, že jedným z najúčinnějších prostriedkov na prevýchovu podnecovateľov demonštrácií a nepokojov budú predsa len tieto tábory.